

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG VÁLASZAI

AZ EURÓPAI SZÁMVEVŐSZÉK
KÜLÖNJELENTÉSÉRE

**A Horizont 2020-ban való részvétel
bővítését célzó intézkedéseket** jól kidolgozták,
a változások fenntartásához azonban
túlnyomórészt a nemzeti hatóságok lépéseire van
szükség

Tartalom

ÖSSZEFOGLALÓ (I–X. bekezdés).....	2
BEVEZETÉS (1–11. bekezdés).....	3
AZ ELLENŐRZÉS HATÓKÖRE ÉS MÓDSZERE (12–16. bekezdés).....	4
ÉSZREVÉTELEK (17–86. bekezdés).....	4
KÖVETKEZTETÉSEK ÉS AJÁNLÁSOK (87–99. bekezdés).....	9
1. ajánlás – A szakpolitika-támogató eszköz alkalmazásának megerősítése.....	9
2. ajánlás – Törekvés a bővítésre irányuló intézkedésekben érintett országok kiegyensúlyozottabb részvételi arányára.....	10
3. ajánlás – A kiegészítő finanszírozás időben történő rendelkezésre állásának megkönnyítése.....	10
4. ajánlás – A projektgazdák kutatási eredményeik hasznosítására irányuló kapacitásának növelése.....	11
5. ajánlás – A részvétel bővítését célzó intézkedések nyomon követésének fokozása.....	11

Ez a dokumentum az Európai Bizottság által a [kölségvetési rendelet](#) 259. cikkével összhangban az Európai Számvevőszék különjelentésében foglalt észrevételekre adott válaszokat mutatja be, amelyeket a különjelentéssel együtt kell közzétenni.

ÖSSZEFOGLALÓ (I–X. bekezdés)

A Bizottság válaszai:

I. A gazdasági növekedéshez és a versenyképességhez vezető út nagymértékben összefügg a kutatással és az innovációval (K+I). A Bizottság ezért az uniós keretprogramokon – a jelenlegi Horizont Európa programon (2021–2027) és a korábbi Horizont 2020 programon (2014–2020) – keresztül különös figyelmet fordított és fordít a K+I-re.

II. 1984 óta kilenc keretprogramot hagytak jóvá. A Bizottság a kezdetektől fogva nyomon követte a tagállamoknak a keretprogramokban való részvételét. E tekintetben a Bizottság eltéréseket állapított meg a tagállamok részvételében, és a Horizont 2020 keretprogram óta dolgozik ezen eltérések kezelésén.

A jelenlegi keretprogram, a Horizont Európa folytatja a Horizont 2020 keretében kezdeményezett azon törekvést, hogy megerősítsék az ezen a területen kevésbé teljesítő országok – tagállamok – részvételét. A Bizottság által hozott, a részvétel bővítését célzó intézkedések eredményeként ezeknek a tagállamoknak meg kell erősíteniük a K+I-folyamatokban való sikeres részvételre való képességüket, elő kell mozdítaniuk a hálózatépítést és a kiválóságokhoz való hozzáférést.

Emellett a program résztvevői számára lehetővé kell tenni, hogy az Európai Kutatási Térség (a továbbiakban: EKT) szakpolitikai célkitűzéseivel összhangban fejlesszék kutatási és innovációs rendszereiket, erősítve azokat, és lehetővé téve, hogy az EU egésze együtt haladjon előre.

III. A Bizottság a Horizont 2020 keretében több intézkedést is megtervezett és végrehajtott. Ezek a következők:

Partnerségalkotás: kiválósági központok mint példaképek támogatása/létrehozása a kiválóság, az új beruházások és a K+I-rendszerek reformjának ösztönzése érdekében.

Ikerintézményi együttműködés: a kiválóság fejlesztése a kiválasztott K+I-területen, a kutatóintézetek és az egyetemek láthatóságának növelése, valamint a személyzet továbbképzése.

EKT-professzorok: a támogatásra jogosult országok egyetemeinek vagy kutatószervezeteinek támogatása a magas színvonalú humán erőforrás megnyerésében és fenntartásában, valamint a kiváló tudósok és csapataik abban való segítése, hogy a területükön gyökeres változást idézzenek elő.

Európai együttműködés a tudomány és a technológia területén (COST): határokon átnyúló tudományos hálózat, amely segíti a kiváló kutatókat és innovátorokat az európai és nemzetközi hálózatokhoz való hozzáférésben.

V. A Horizont 2020 keretébe tartozó, a részvétel bővítését célzó intézkedések reformokat és változásokat idéztek elő a nemzeti kutatási és innovációs rendszereken belül, új partnerségeket segítettek elő, új tudományos tanterveket, kibővített hálózatokat vezettek be, valamint több, szakértői értékelés alá vont nemzetközi publikációt ösztönöztek.

Az elmúlt években a részvétel bővítésében érintett országok növelték a Horizont 2020 keretprogramban való részvételüket. Ez átlagosan a Horizont 2020 eddig elkülönített teljes költségvetésének 7,2 %-át tette ki (ami növekedést jelent a hetedik keretprogramban mért 5,5 %-hoz képest).

A Bizottság továbbra is dolgozik e törekvésen. Mindazonáltal ezen intézkedések sikere a nemzeti vagy regionális szinten működő rendszerektől függ.

E tekintetben a Horizont Európáról szóló rendelet kifejti, hogy a bizottsági „törekvéseket tükrözni kell a tagállamok által meghozott arányos intézkedésekben [...] az uniós, a nemzeti és regionális alapok támogatásával”¹.

VI. A szakpolitika-támogató eszköz (a továbbiakban: PSF) 2015 óta nyújt gyakorlati támogatást a tagállamoknak és a Horizont Európához társult országoknak a K+I-beruházásaik, szakpolitikáik és rendszereik minőségét javító reformok megtervezéséhez, végrehajtásához és értékeléséhez.

Az eszköz ajánlásokat fogalmazott meg az azt kérő országok számára. Az ajánlások fontos tanácsokat adnak a nemzeti K+I-rendszerek fejlesztéséhez. Végrehajtásuk a nemzeti kormányokon múlik.

VII. A Horizont 2020 óta hatályos, a részvétel bővítését célzó intézkedések várhatóan számos eredményt hoznak a jövőben. Mindazonáltal még korai értékelni a végrehajtott vagy még folyamatban lévő projektek hatékonyságát.

VIII. A részvétel bővítését célzó intézkedések ígéretes eredményeket hoznak. Mindazonáltal a Számvevőszék jelentése rámutatott ezen intézkedések végrehajtásának néhány olyan szempontjára, amelyeken a Bizottság dolgozni fog. A Bizottság saját nyomon követése is feltárt néhány problémát ezen intézkedések teljesítményének további javítása érdekében.

IX. A Horizont Európa létrehozásáról szóló rendelet (a fent említett Horizont Európáról szóló rendelet 50. cikke) szabályokat állapított meg a nyomon követésre vonatkozóan. E tekintetben a Bizottság olyan rendszert hoz majd létre, amely ennek megfelelően nyomon követi a részvétel bővítését célzó intézkedések végrehajtását.

X. A Bizottság az összes ajánlást elfogadja.

BEVEZETÉS (1–11. bekezdés)

Közös válasz a 01–05. bekezdésre:

A K+I teljesítményében a tagállamok között mutatkozó különbségek a megosztott felelősség európai, nemzeti és regionális dimenzióval rendelkező, összetett és sokrétű problémája. A Horizont 2020 keretprogramban „A kiválóság terjesztése és a részvétel növelése” – közismert nevén „a részvétel bővítése” – keretében egy sor célzott intézkedést vezettek be, és 900 millió EUR-t különítettek el olyan tevékenységekre, mint a partnerségalkotás, az ikerintézményi együttműködés, az EKT-professzorok és a COST, annak érdekében, hogy segítsék a kevésbé teljesítő országokat általában K+I-teljesítményük fokozásában, és idővel elősegítsék a keretprogramokban való szélesebb körű részvételüket.

A Horizont Európa esetében a társjogalkotók megállapodtak abban, hogy e beavatkozási terület tekintetében a részarányt a költségvetés 3,3 %-ára növelik a Horizont 2020 esetében jellemző körülbelül 1 %-hoz képest. A költségvetés ilyen növelése lehetővé teszi, hogy a tervezett intézkedések nagyobb hatást fejtsenek ki, és Uniószerre jobban hozzájárul a kiválóság előmozdításához.

¹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/695 rendelete (2021. április 28.) a Horizont Európa kutatási és innovációs keretprogram létrehozásáról, valamint részvételi és terjesztési szabályainak megállapításáról, továbbá az 1290/2013/EU és az 1291/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről, 7. cikk (5) bekezdés.

A részvétel bővítése és a kiválóság terjesztése terén hozott intézkedések hozzájárulnak a lemaradó országok K+I-kapacitásának kiépítéséhez. Megerősítik a transznacionális K+I-folyamatokban való sikeres részvételre való képességüket, és előmozdítják a hálózatépítést és a kiválósághoz való hozzáférést.

A program résztvevői a várakozások szerint képesek lesznek arra, hogy az EKT szakpolitikai célkitűzéseivel összhangban fejlesszék K+I-rendszerüket, erősítve azokat, és lehetővé téve, hogy az EU egésze együtt haladjon előre.

A Horizont Európa keretében az olyan intézkedések, mint a partnerségalkotás, az ikerintézményi együttműködés, az EKT-professzorok hálózata, valamint a képzett munkaerő cirkulációjára és a kiválóságra irányuló kezdeményezések célja, hogy elősegítsék a kiválóság terjesztését, javítsák a K+I vezetői készségeket, és szilárd alapot teremtsenek a partnerekkel Európa-szerte folytatott együttműködéshez. A Bizottság várakozásai szerint a nemzeti kapcsolattartó pontok jól működő rendszere révén a potenciális kedvezményezetteknek lehetőségük lesz a pályázatok előzetes ellenőrzésére. Ezt egy, a projekteket egymáshoz rendelő szolgáltatás egészíti ki, amely segít majd megtalálni azokat a szervezeteket, amelyek képesek lennének együttműködni. Egy új különleges intézkedés (az úgynevezett „hop on”) lehetővé teszi a részvétel bővítésében érintett országokból érkező új partnerek számára, hogy csatlakozzanak folyamatban lévő, együttműködésen alapuló kutatási és innovációs projektekhez, és hozzájárul majd az együttműködésen alapuló kapcsolatok kiépítéséhez.

Mind a Horizont 2020, mind a Horizont Európa kiválóságon alapuló versenyprogram.

AZ ELLENŐRZÉS HATÓKÖRE ÉS MÓDSZERE (12–16. bekezdés)

A Bizottság nem adott választ.

ÉSZREVÉTELEK (17–86. bekezdés)

A Bizottság válaszai:

28. 2015 óta, a Horizont 2020 idején a Horizont PSF gyakorlati támogatást nyújt a tagállamoknak és a Horizont 2020-hoz társult országoknak a K+I-beruházásaik, szakpolitikáik és rendszereik minőségét javító reformok megtervezéséhez, végrehajtásához és értékeléséhez.

A 2021 februárjában elindított Horizont Európa PSF fenntartja a fent említett intézkedést, és a tagállamok és a társult országok kérésére bevált gyakorlatokat, független magas szintű szakértelmet és irányítást nyújt. A PSF tevékenységeit rendszeresen ismertetik és megvitatják az Európai Kutatási Térséggel és Innovációval Foglalkozó Bizottságban (ERAC).

32. A szakpolitika-támogató eszköz (PSF) olyan elemzési eszköz, amely ajánlásokat javasol. Ezen ajánlások végrehajtása során szembesülni lehet az érdekelt felek általi, ellenkező irányú nyomással, akik bizalmatlanok lehetnek a változó *status quóval* szemben, és ezért e végrehajtás nemzeti szintű politikai vezetést igényel.

A Bizottság tudomásul veszi a Számvevőszék által felvetett kérdést, és dolgozik azon. Mindazonáltal a PSF 2019. évi bizottsági értékelése arra a következtetésre jutott, hogy a független szakértőktől kapott tanácsok és az egymástól való tanulás segítette a politikai döntéshozókat

abban, hogy megértsék saját K+I-rendszereiket, és kifelé tekintőbb perspektívát alakítsanak ki. Elismerte továbbá, hogy az országok részéről valóban szükség van ilyen típusú támogatásra, és hogy ez az igény az elkövetkező években is fennáll majd.

33. Amellett, hogy egyetért a Számvevőszék észrevételével, a Bizottság elemezte a szakértők által az érintett országok K+I-rendszerének átvilágítását követően benyújtott PSF-jelentéseket.

A jelentést ezután kétoldalúan részletesen megvitatják az érintett tagállammal annak érdekében, hogy összefüggésbe helyezték ajánlásaikat és észrevételeiket.

Ezért arra ösztönözzük a tagállamokat, hogy foglalkozzanak a jelentésnek a saját K+I-rendszerük javítására vonatkozó ajánlásaival.

35. A tagállamok teljes mértékben felelősek a szakértők által a jelentéseikben megfogalmazott ajánlások végrehajtásáért.

A PSF szakértői jelentést megvitatják az érintett tagállamokkal annak érdekében, hogy azok kifejthessék véleményüket, és felmérhessék, hogyan lehet a legjobban eleget tenni a javasolt ajánlásoknak.

39. A Bizottság a PSF 2019. évi értékeléséről szóló jelentését a Horizont Európa szerinti eszköz létrehozását megelőzően, annak előkészítésekképpen adta ki. Miután a Horizont Európa keretében 2021 februárjában elfogadták a megújított szakpolitika-támogató eszközt, a folyamatba beépültek a PSF értékelésének ajánlásai.

41. A PSF olyan eszköz, amely segíti a tagállamokat a reformfolyamatokban, de kiegészíthető más támogató intézkedésekkel.

Közös VÁLASZ A 42–49. BEKEZDÉSRE: A részvétel bővítését célzó intézkedések elfogadása óta a Bizottság nyomon követi a támogatásra jogosult tagállamok részvételének előrehaladását.

Bár ezek az országok még nem érték el a remélt részvételi szintet, vannak arra utaló várakozások, hogy ezek az intézkedések sikeresek lesznek. A Horizont 2020 projektek többsége még folyamatban van, a Horizont Európa keretében pedig új intézkedéseket hajtanak végre.

A Horizont Európa tekintetében a rendelet 7. cikkének (5) bekezdése a következő elvet rögzíti:

„[a] programnak támogatnia kell a részvétel bővítésében érintett országokat a programban való részvétel növelésében és a széles körű földrajzi lefedettségnek az együttműködésen alapuló projektekben való előmozdításában, többek között a tudományos kiválóság terjesztése, az új együttműködési kapcsolatok fellendítése és a képzett munkaerő cirkulációjának ösztönzése révén, valamint a 24. cikk (2) bekezdésének és az 50. cikk (5) bekezdésének végrehajtásán keresztül.

E törekvéseket tükrözni kell a tagállamok által meghozott arányos intézkedésekben, ideértve a kutatóknak kínált vonzó fizetésekkel kapcsolatos intézkedéseket, az uniós, a nemzeti és regionális alapok támogatásával.

A kiválóság feltételének háttérbe kerülése nélkül, különös figyelmet kell szentelni a földrajzi egyensúly biztosításának – az adott K+I-területen fennálló körülményeknek megfelelően –, az elbírálást végző testületekben, valamint a vezető testületekhez és szakértői csoportokhoz hasonló szervezetben.”

50. A Horizont 2020 és a Horizont Európa versenyalapú program, nem lehet országos kvótákat megállapítani. Ugyanakkor segítik a részvétel bővítésében érintett országokat abban, hogy növeljék részvételüket ezekben a programokban, és széles földrajzi lefedettséget mozdítanak elő (lásd a 42. bekezdésre adott választ és a Horizont Európa létrehozásáról és a részvételi szabályok megállapításáról szóló rendelet 7. cikkének (5) bekezdését). A projektportfólió bővülésével, diverzifikáltabb fellépésekkel és célzott kommunikációs tevékenységgel, többek között a nemzeti

kapcsolattartó pontok megerősített hálózatával a várakozások szerint a részvétel bővítésében érintett országok eltérő részvétele a Horizont Európa egészében egyre kiegyenlítettebbé válik majd.

52. A Számvevőszék utal a részvétel bővítését célzó intézkedések végrehajtásának néhány olyan szempontjára, amelyek a folyamatban lévő projektek számvevőszéki elemzéséből erednek.

Ezek főként egy olyan rendszer kiépítésére irányuló kapacitáshoz kapcsolódnak, amely támogatja a kutatás és az innováció nemzeti szintű továbbfejlesztését a részvétel bővítésében érintett országokban.

A Horizont Európa első stratégiai tervének (2021–2024) célja a földrajzi sokféleség támogatása, a K+I-folyamatban való sikeres részvételhez szükséges kapacitás kiépítése, valamint a hálózatépítés és a kiválóságokhoz való hozzáférés előmozdítása.

E tekintetben „A részvétel bővítése és az Európai Kutatási Térség megerősítése” című témához kapcsolódó 2023–2024-es Horizont Európa munkaprogram, amelynek kidolgozása folyamatban van, előírja e szempontok kezelését.

Ezért egy olyan kiegészítő intézkedésekből álló portfólió (a 2023–2024-es Horizont Európa munkaprogram), amelyek célja a K+I-kapacitások nemzeti és regionális K+I-reformok és beruházások révén is történő kiépítése a részvétel bővítésében érintett országokban, lehetővé teszi számukra, hogy európai és nemzetközi szinten versenyelőnyhöz jussanak.

A kapacitásépítés túlmutat a pusztán tudományos kapacitásokon, mivel magában foglalja az irányítási és igazgatási kapacitások fejlesztését a konzorciumi vezető szerepeket átvenni kívánó intézmények javára.

A partnerségalkotás során új kiválósági központokat hoznak létre vagy korszerűsítik a meglévőket a vezető külföldi intézményekkel kialakított nagyon szoros stratégiai partnerség révén. A hatást tovább erősíti majd az előzetes feltételrendszer, amely szerint a strukturális alapokból vagy más forrásokból kiegészítő beruházásokat kell biztosítani (különösen az infrastruktúra, az épületek, a hardverek esetében).

Emellett demonstrálják a modern kormányzás és irányítás sikerét, és ezáltal ösztönzik az általános reformokat a nemzeti K+I-környezetben.

57. BEKEZDÉS, MÁSDIK FRANCIABEKEZDÉS. Az ERFA-alapok 2014–2020-as szabályozási kerete értelmében a támogathatóság végső határideje 2023. december 31. A lezárási iránymutatások azonban két lehetőséget biztosítanak az ERFA-alapokból társfinanszírozott azon műveletek számára, amelyeket nem tudnak befejezni a záródokumentumok benyújtásának időpontjában (2025. február 15.):

- a 2 millió EUR-t meghaladó összköltségű, nem működő (azaz fizikailag be nem fejezett vagy nem teljes mértékben végrehajtott) projektek bizonyos feltételek mellett, más finanszírozással egy évvel később, 2026. február 15-ig véglegesíthetők,
- az 5 millió EUR-t meghaladó összköltségű projektek bizonyos feltételek mellett fokozatosan bevonhatók a 2021–2027-es programozási időszakba; konkrétan: a műveletnek két azonosítható szakaszból kell állnia, a 2. szakasznak pedig a 2021–2027-es időszakban támogathatónak kell lennie (azaz a második szakasznak meg kell felelnie a 2021–2027-es időszak valamennyi alkalmazandó szabályának (az EU) 2021/1060 rendelet 118. cikke), és ezért a 2021 és 2027 közötti alapokból finanszírozható).

Válasz a 3. háttérmagyarázatra – ERFA kiegészítő finanszírozásban részesülő partnerségalkotási projektek nehézségei: példák

Az irányító hatóságok kötelesek kellő gondossággal eljárni az ERFA-támogatásra szánt műveletek kiválasztásakor. A késedelmeket az irányító hatóság által előírt eljárás bonyolultsága és a kedvezményezetteknek a szükséges dokumentáció összeállításával és benyújtásával kapcsolatos nehézségei okozták.

59. A Horizont Európa keretében a Bizottság megállapította a program nyomon követésére és az azzal kapcsolatos jelentéstételre vonatkozó szabályokat. (50. cikk). E tekintetben a Bizottság folyamatosan nyomon követi a program irányítását és végrehajtását. A teljesítményjelentési rendszer biztosítja majd, hogy a program végrehajtásának és eredményeinek nyomon követésére vonatkozó adatokat hatékonyan, eredményesen és időben összegyűjtsék.

A Bizottság ezért meg fogja határozni a részvétel bővítése érdekében végrehajtott intézkedések nyomon követése során figyelembe veendő szempontokat, amint azt a Számvevőszék a 61. bekezdésben megjegyezte.

Közös VÁLASZ A 60. ÉS 61. BEKEZDÉSRE:

2021. áprilisa óta a kiegészítő finanszírozás az előzetes értékelése mellett a nyomonkövetési folyamat hatálya alá is tartozik abban az értelemben, hogy a Bizottság attól kezdve beszámolást kér a kiegészítő finanszírozás felhasználásáról a projektfelülvizsgálati szakaszban, ezáltal nagyobb hangsúlyt fektetve arra, hogy a kiegészítő finanszírozásról be kell számolni, és azt átlátható módon kell felhasználni.

63. A részvétel bővítését célzó intézkedések kidolgozása kihívást jelent. Céljuk a kedvezményezettek kutatási teljesítményének jelentős javítása egy kiválasztott tudományos területen, valamint annak elősegítése, hogy a kedvezményezettek sikeresen juthassanak versenyképes finanszírozáshoz. A nemzetközi munkatársak felvétele fontos tényező e célkitűzések elérésében. E tekintetben a Bizottság megköveteli, hogy az e program végrehajtására felvett magas szintű kutatók kiváló kutatók és kutatásvezetők legyenek az adott kutatási területen, és előéletükben igazoltan megjelenjen a hatékony vezető szerep.

A Horizont Európáról (2021–2027) szóló rendelet 7. cikkének (5) bekezdése kimondja, hogy: „E törekvéseket tükrözni kell a tagállamok által meghozott arányos intézkedésekben, ideértve a kutatóknak kínált vonzó fizetésekkel kapcsolatos intézkedéseket, az uniós, a nemzeti és regionális alapok támogatásával.”

64. A Horizont Európa keretében a Bizottság – a munkaprogramokban foglaltak szerint – megköveteli, hogy a részvétel bővítésében érintett országok világosan ismertessék a magas szintű kutatók tervezett javadalmazási csomagját, a javadalmazási szint megállapításának kritériumait, valamint az említett kutatók szerepét, felelősségi szintjét és kötelezettségeit.

65. A Horizont Európa (2021–2027) keretében a Bizottság munkaprogramjai különös figyelmet fordítanak a részvétel bővítését célzó intézkedések fenntarthatóságára is.

E tekintetben a Bizottság arra kéri a pályázót, hogy nyújtson be beruházási tervet, amely tartalmazza az illetékes nemzeti/regionális hatóságoktól vagy magánforrásokból származó kiegészítő finanszírozásra vonatkozó kötelezettségvállalási nyilatkozato(ka)t a jövőbeli központ megvalósításához szükséges pénzügyi források (pl. az ERFA által társfinanszírozott programokból származó források vagy egyéb források) lekötéséről, különös tekintettel az infrastrukturális és felszerelési beruházásokra. A projekt kiegészítő finanszírozására vonatkozó kötelezettségvállalási nyilatkozat(ok) a pályázat értékelésének szerves részét fogják képezni.

A kutatási eredmények hasznosításából származó többletjövedelem előállításához arra van szükség, hogy a részvétel bővítését célzó intézkedésekhez kapcsolódó alapokból részesülő intézmény megfelelő érettségi szintet érjen el.

68. A projektek felülvizsgálati ülésein széles körben megvitatják azt a kérdést, hogy az uniós támogatás megszüntetését követően a projekt hogyan válhat öfenntartóvá. Meg kell jegyezni, hogy a fenntarthatóság nem jelent rendszeren kívüliséget. Normális, hogy a kiválósági központok továbbra is egy egyetem vagy egy kutatóintézet bizonyos keretei között működnek. Az, hogy a legtöbb központnak most is sikerül versenyképes finanszírozást szereznie különböző forrásokból, bár a projektek még nem fejeződtek be, jó előrelépést jelent fenntarthatóságuk felé.

69. A kiválósági pecsétet csak a Horizont 2020 első pályázati felhívása szerinti olyan Teaming2 projektjavaslatoknak ítélték oda, amelyeket a minőségi küszöbérték felett lévőnek értékelték, de a pályázati felhívás korlátozott költségvetése miatt nem részesültek finanszírozásban.

A tervek szerint a Horizont Európa keretében a partnerségalkítás lesz az egyik olyan intézkedés, amely kiválósági pecsétet kap.

72. A Közösségi Kutatási és Fejlesztési Információs Szolgálat (a továbbiakban: CORDIS) gazdag és strukturált nyilvános adattárral rendelkezik, amely olyan projektinformációkat tartalmaz, mint a projektadatlapok, a résztvevők, a jelentések, a leszállítandó anyagok és a nyílt hozzáférésű publikációkra mutató linkek.

Az információkat a projekt kedvezményezettjei az e-támogatások adattárán keresztül nyújtják be, és a rendszer havonta továbbítja őket a CORDIS-nak. Ezenkívül jogi tipológiájuk szerint valamennyi, a részvétel bővítését célzó intézkedésekhez kapcsolódó eszköz koordinációs és támogatási tevékenység, nem pedig tényleges kutatási vagy innovációs tevékenység, ami azt jelenti, hogy a kutatási eredmények csak nyomonkövetési tevékenységként fordulnak elő, amelyet nem feltétlenül vesznek fel a projektjelentésekbe.

76. A partnerségalkítás célja, hogy új kiválósági központokat hozzanak létre vagy korszerűsítsék a meglévőket a vezető külföldi intézményekkel kialakított nagyon szoros stratégiai partnerség révén. Létrehozásukat követően a központoknak olyan világítótornyoként kell működniük, amely messzemenő hatással és példaképekkel szolgál a legkiválóbb tehetségek megnyerésére. Emellett demonstrálniuk kell a modern kormányzás és irányítás sikerét, és ezáltal ösztönözniük az általános reformokat a nemzeti K+I-környezetben.

Ebben az összefüggésben a folyamatban lévő intézkedések várhatóan jelentős hatást gyakorolnak majd a részvétel bővítésében érintett országok szintjén.

77. Az EKT-professzorok intézménye támogatja a támogatásra jogosult országok egyetemeit és kutatószervezeteit a kiváló minőségű humánerőforrás bevonásában és megtartásában egy kiváló kutató és kutatási igazgató (EKT-professzor) irányítása alatt, továbbá strukturális változtatásokat hajtsanak végre a kiválóság fenntartható módon történő elérése érdekében.

Ebben az összefüggésben a folyamatban lévő intézkedések várhatóan jelentős hatást gyakorolnak majd a részvétel bővítésében érintett országok szintjén.

Közös VÁLASZ A 81–83. BEKEZDÉSRE:

2021 decemberében a Kutatási Végrehajtó Ügynökség közzétette „A kiválóság terjesztése és a részvétel növelése” című hatásvizsgálati jelentést, amely a Horizont 2020 egyes eredményeit és a Horizont Európa kilátásait is tartalmazta.

Ez a jelentés bepillantást enged a Horizont 2020 keretprogram egészére kiterjedő, a partnerségalkítással, az ikerintézményi együttműködéssel és az EKT-professzorokkal kapcsolatos tevékenységgel összefüggő, a részvétel bővítését célzó projektek hatásaiba.

Ez a jelentés tartalmazza a gazdasági, társadalmi és tudományos hatásokkal kapcsolatos észrevételeket és a hatások elemzését. A hatástanulmány a Horizont Európa keretprogram hatásútvonalakra vonatkozó szervezeti struktúráját követi. A jelentés bemutatja a partnerségalkotás, az ikerintézményi együttműködés és az EKT-professzorokkal kapcsolatos tevékenység főbb feltárt hatásait, amelyeket a felmérésekből származó adatok is alátámasztanak, és a főbb üzeneteket a következtetések és a végső ajánlások tartalmazzák.

A Bizottság a szakpolitikák további kialakítása és a program nyomon követése során figyelembe veszi az e jelentésből levont következtetéseket.

84. A Bizottság azon dolgozik, hogy azonosítsa a részvétel bővítését célzó intézkedésekre vonatkozó legjobb fő teljesítménymutatókat a közeljövőre nézve, valamint hogy diverzifikáltabb módszereket találjon a projekt sikereinek bemutatására.

Mindazonáltal, amint azt a Számvevőszék is megjegyzi, a Bizottság felméréseket végzett a kedvezményezettekről, hogy értékelje a projektek előrehaladását, és következtetéseket vonjon le a program előrehaladásáról.

86. A Bizottság a 2023–2024-es munkaprogramban a részvétel bővítése érdekében bemutatott portfólión belül új intézkedés bevezetését tervezi, hogy segítse a kedvezményezetteket az eredmények terjesztésében és hasznosításában. A finanszírozás vége utáni nyomon követést a lezárt projektek megfelelő idő elteltével történő szisztematikus hatásértékelése biztosítja.

KÖVETKEZTETÉSEK ÉS AJÁNLÁSOK (87–99. bekezdés)

A Bizottság válaszai:

87. A kutatás- és innovációpolitika (K+I-politika) csak akkor törekedhet a kiválóság növelésére, ha mindenki előrehalad. Az EU K+I-rendszerének inkluzívabb megközelítést kell előmozdítania, amelyben mindenki részt vehet, és amelyből mindenki profitálhat. A K+I terén vezető és lemaradó országok között fennálló különbségek K+I-beruházásokkal és strukturális politikai reformok bevezetésével kezelhetők.

A kutatás és az innováció, valamint a magas színvonalú tudás létrehozására irányuló intézményi együttműködés közötti szorosabb kapcsolatok szintén rendkívül fontosak ezen egyenlőtlenségek áthidalása szempontjából.

Emellett a K+I terén kevésbé fejlett országok számára lehetővé válik K+I-rendszerük fejlesztése, ami erősebb teszi azokat, és lehetővé teszi az EU egésze számára, hogy a meglévő kiválóságra építve, annak a szélesebb hálózatokba való bekapcsolása révén együtt haladjon előre. E célból minden lehetséges eszközt mozgósítani és koordinálni kell.

88. A Bizottság által végrehajtott intézkedések sikeréhez szükség van arra, hogy a nemzeti és a regionális rendszerek az intézményi reformok és a K+I-rendszer átalakítási folyamatai terén elért haladás révén aktívan részt vegyenek a folyamatban, és ennek érdekében többek között mozgósítsanak nemzeti szintű beruházásokat a K+I-kapacitás fejlesztése érdekében, továbbá a részvétel szélesítésében érintett országokban működő, a kimagasló európai és nemzetközi intézményekkel partnerséget alkotó K+I-szereplőkkel szemben növeljék az elvárásokat a kiválóság tekintetében.

1. ajánlás – A szakpolitika-támogató eszköz alkalmazásának megerősítése

1. AJÁNLÁS A) PONTJA A Bizottság elfogadja az ajánlást.

1. AJÁNLÁS B) PONTJA A Bizottság elfogadja azt a javasolt ajánlást, hogy vezessenek be mechanizmusokat (például PSF Open) annak érdekében, hogy biztosítsák a PSF korábbi országgyakorlatai keretében kidolgozott ajánlások végrehajtását, összhangban a szemeszterrel, valamint a helyreállítási és rezilienciaépítési tervekkel kapcsolatos reformokkal.

91. A Horizont Európa a Horizont 2020 folytatásaként arra törekszik, hogy növelje a részvétel bővítését célzó intézkedések kedvezményezettjeinek a keretprogramban való részvételét.

A Bizottság tudomásul veszi a Számvevőszék által közölt észrevételeket, és ennek megfelelően fog eljárni.

2. ajánlás – Törekvés a bővítésre irányuló intézkedésekben érintett országok kiegyensúlyozottabb részvételi arányára

A Bizottság elfogadja az ajánlást, és meg fogja vizsgálni a lehetséges intézkedéseket, figyelembe véve a részvétel bővítésében érintett országok részvételének alakulását.

94. Bár a Bizottság folyamatosan figyelmet fordított a részvétel bővítését célzó projektek kiegészítő finanszírozására (azaz az előzetes ellenőrzésekre), a bizottsági nyomon követés hatóköre most bővült a projekt élettartama alatt. E tekintetben a Bizottság elkezdett beszámolást kérni a kiegészítő finanszírozás felhasználásáról a projektfelülvizsgálati szakaszban, ezáltal nagyobb hangsúlyt fektetve arra, hogy a kiegészítő finanszírozásról be kell számolni, és azt átlátható módon kell felhasználni.

3. ajánlás – A kiegészítő finanszírozás időben történő rendelkezésre állásának megkönnyítése

A Bizottság elfogadja az ajánlást.

A 2021–2027-es programozási időszakban megosztott irányítás keretében végrehajtott uniós alapokra vonatkozó közös rendelkezésekről szóló rendelet 73. cikke meghatározza a műveletek irányító hatóságok általi kiválasztására vonatkozó szabályokat. E cikk (4) bekezdése különös rendelkezéseket tartalmaz a Horizont Európa által társfinanszírozott vagy kiválósági pecséttel rendelkező műveletekre vonatkozóan. Ezek a rendelkezések megkönnyíthetik és felgyorsíthatják az ilyen műveletek irányító hatóságok általi kiválasztását. A Bizottság jelenleg iránymutatást készít a Horizont Európa és az ERFA közötti szinergiákról (többek között a kiválósági pecsét használatáról és a partnerségalkotásról).

95. A korábbi Horizont 2020 során elfogadott intézkedések végrehajtása többnyire még mindig folyamatban van.

A Bizottság új Horizont Európa keretprogramja fenntartja ezt a törekvést, és figyelembe veszi az előző programból, valamint a folyamatban lévő projektekkel kapcsolatos jelentésekből és nyomon követésből levont tanulságokat.

96. Lásd a Bizottság 72. bekezdésre adott válaszát.

4. ajánlás – A projektgazdák kutatási eredményeik hasznosítására irányuló kapacitásának növelése

4. AJÁNLÁS A) PONTJA A Bizottság elfogadja az ajánlást.

4. AJÁNLÁS B) PONTJA A Bizottság elfogadja az ajánlást.

4. AJÁNLÁS C) PONTJA A Bizottság elfogadja az ajánlást.

98. Lásd a Bizottság 59. bekezdésre adott válaszát.

99. A Bizottság a részvétel bővítését célzó tevékenységek teljes portfóliójára vonatkozóan kidolgozza majd a fő teljesítménymutatók koherens keretét, figyelembe véve az egyéni fellépések egyedi követelményeit. Ez magában foglal egy útmutatót a kedvezményezettek számára a kötelező végrehajtáshoz.

5. ajánlás – A részvétel bővítését célzó intézkedések nyomon követésének fokozása

5. AJÁNLÁS A) PONTJA A Bizottság elfogadja az ajánlást.

5. AJÁNLÁS B) PONTJA A Bizottság elfogadja az ajánlást.